

Sukumanni / 10

Kasper Gröhnin sukuseuran jäsenviesti
Kesäkuu 2010

Hyvä Sukuseuralainen!

Sukumannin ilmestyminen siirrettiin tarkoituksella myöhempään ajankohtaan toukokuun loppuun, koska muuten sukujuhlaan jää paljon aikaa jos se olisi sijoitettu, jo maaliskuulle. Tällöin olisi saattanut sotaväsymys iskeä, ja oltaisiin siinä tilanteessa, että liian aikaisin informoituna kiinnostus kyseiseen tapahtumaan olisi laantunut. Juhlan valmistelut ovat pitkällä ja se on tärkeä sukuseuran toiminnan kannalta. 20:n vuoden taival on merkittävä aktiivisesti toimivalle sukuseuralle, ja juhlan ohessa käymme läpi sukuseuran historiikkaa. Historiikki keskittyy lyhyesti puheenjohtajien ja sihteerien toimintakausien tarkasteluun..

Sukuseuran 20-vuotistaival toimivana seurana on sinänsä merkittävä saavutus, jonka perusteella valmisteltu sukujuhla on merkittävä tapahtuma sukuseurojen kannalta verrattuna. Tärkeänä yhdistävänä tekijänä sukuseuran toiminnalle on ajan tasalla oleva sukukirja.

Sukuseurojen buumi alkoi tuossa 1950-luvulla, jolloin eri suvut aloittivat etsiä juuriaan. Sukututkimusta on opetettu ainakin 1950-luvulta lähtien Helsingin yliopistossa. Historiallisesti tarkasteltuna sukututkimus on paljon vanhempaa kuin pohjoismaissa. Euroopassa Espanjan vanhimmat sukututkimuksen lähteet alkavat 1300-luvun loppuvuosilta. Englannissa seurakunnalliset lähteet alkavat vuodesta 1538, tosin syntymisen, vihkimisen ja kuoleman rekisteröinti tuli maassa pakolliseksi vasta 1800-luvun alkupuolella.

Uskonpuhdistuksella on merkittävä osuus rekisteröinnin laajenemisessa, joka näkyy esimerkiksi Pohjoismaiden varhain alkaneissa sekä kirkon että valtion tarpeita palvelevissa rekistereissä.

Huomattavan työn sukututkimuksen leviämisen edistämiseksi ovat tehneet mormonit, jotka uskonnollisista syistä ovat laatineet valtaiset henkilörekisterit. He ovat myös tallentaneet usein vaikeasti saatavissa olevaa tietoa helpommin käytettävään muotoon ja kehittäneet ilmaisia tietokoneohjelmia sukututkimuskäyttöön. Sukututkimuksesta löytyy myös tutkimuskirjallisuutta, joka voidaan jakaa varsinaisiin *sukututkimusoppaisiin*, sekä painettuihin tai muulla tavoin julkaistuihin *sukututkimuksiin*. Osasta sukututkimuksista on tullut eräänlaisia käsikirjoja, referenssiteoksia. Sukuseurojen keskusliiton tarkoituksena on olla yhdysside suomalaisten sukuseurojen välillä ja toimia niiden yhteistyöfoorumina. (Wikipedia)

Viime vuosina sukututkimuksen harrastaminen on voimakkaasti lisääntynyt suurten ikäluokkien kiinnostuessa asiasta. Aikaisemmin sukututkimusta pidettiin eläkeläisten harrastuksena, nyt mukaan tulee yhä nuorempia ikäpolvia. Sukututkimuksen perusteet on helppo oppia, ja perustaidoilla pääsee melkoisen pitkälle. Apuna on suuri määrä valmiita sukututkimuksia sekä maamme hyvä ja kaikkialla käytössä oleva perustietokanta kirkollisista toimituksista: mm. syntyneistä, kuolleista ja vihityistä. Pidemmälle vietyinä sukututkimus vaatii erikoisosaamista, sillä jo vanhojen asiakirjojen kieli on vanhaa virkamiesruotsia, latinaa tai saksaa, ja asiakirjojen etsiminen arkistoista vaatii usein osaamista.

Kasper Gröhn –sukuseuran historia alkoi 20v. sitten, Kiteellä seurakuntatalossa, perustamiskokouksessa. Tällöin läsnä oli 92 henkilöä. Sopimuskirjan tuolloin allekirjoittivat samana päivänä Sirkka Gröhn, Uno Gröhn, Elina Kortekangas, Jaakko Lamminsalo ja Mirja Pirhonen. Sukuseuran puheenjohtajana on ollut 3 henkilöä, sihteerinä kolme, rahaston hoitajana kaksi henkilöä ja vuodesta 2006-alkaen sitä on hoitanut kiteeläinen tilitoimisto. Vuosikokouksia on pidetty yhdeksän ja suku on matkailut yhdeksän kertaa. Sukuseuran toiminta koetaan mielekkääksi ja kiinnostavaksi ja yhä nuoremmat jäsenet ovat kiinnostuneet suvun toiminnasta. Tämä trendi on huomattu myös muissakin sukuseuroissa.

Juhla pidetään Kiteellä 24.7.2010 alkaen klo 11.30 seppeleen laskulla Sirkka Gröhnin haudalle Kiteen Palomäen hautausmaalla. Haudalle kokoonnumme klo 11.30, jolloin sukuseuran edustajat laskevat seppeleen ja tilaisuudessa lauletaan sukuseuralle tuttuvirsi. Tilaisuus jatkuu Kitee -salissa ohjelman mukaisesti. Juhlan loputtua on mahdollisuus käydä seuraamassa Kiteen Pallon superpesis pesäpallo-ottelua tai käydä tekemässä ostoksia Marimekon tehdasmyymälässä Kiteen Hutsissa. Marimekolle on varattu linja-autokuljetus, joka lähtee lukion edestä.

Tervetuloa Kiteelle viihtymään ja juhlimaan sukuseuran 20-vuotista taivalta !

Mauri Lamminsalo

hpj.

Mauri Lamminsalo:

Sukuseuran matka Saarenmaalle kesäkuussa 2009

Kesäretki Saarenmaalle toteutettiin kesällä v.2009, alkaen perjantaina 5. kesäkuuta klo 02.15 ja päättyen maanantaina 8. kesäkuuta klo 3.00 lähtö- ja paluupaikka Joensuu. Tosin paluumatkalla yhdistettiin kyytejä Pohjolan Matka –liikkeen autojen kanssa ja Joensuuhun menijät vaihtoivat Simpeleellä autoa, ja pääsivät siten nopeammin Joensuuhun. Matkan johtajana toimi Jorma Gröhn, erittäin hienosti ja kaikkien hyvinvoinnin huomioiden. Suuret kiitokset hänelle tekemästään pyyteettömästä työstä matkan onnistumisen eteen.

Hieman saaresta ja sen historiasta

Saarenmaa (viroksi *Saaremaa*, ruots. *Ösel*) on Viron suurin saari. Vuosina 1918–1940 Saarenmaa muodosti maakunnan, ja vuodesta 1991 jälleen Saaren maakunnan, johon kuuluu lähisaaria. Saaren pinta-ala on 2 672 km² ja se on Itämeren toiseksi suurin saari Gotlannin jälkeen. Saarella asuu noin 40 000 ihmistä.

Saarenmaan ainoa kaupunki on Kuressaare ja saari kuuluu Saaren maakuntaan yhdessä Muhun ja Ruhnun sekä lukuisten pienempien saarten kanssa. Hiidenmaa, Läänemaa ja Saarenmaa muodostavat Viron riigikogun vaalien vaalipiirin numero 5, viidennen vaalipiirin ja samalla toisen pääkaupunki Tallinnan ulkopuolisen vaalipiirin, josta valitaan yhteensä seitsemän kansanedustajaa Viron 101-jäseniseen parlamenttiin. (Wikipedia)

Historiaa

Saarenmaa muodosti rautakaudella Saarenmaan muinaismaakunnan, joka oli Viron muinaismaakunnista voimakkain. Saarenmaalla oli suuri laivasto, jolla he tekivät ryöstöretkiä muunmuassa Tanskaan ja Ruotsiin. Pakanallisen Saarenmaan kukisti veristen taisteluiden ja kapinoiden jälkeen vuonna 1237 Kalparitaristolle ja Saarenmaan-Läänemaan hiippakunnalle. Vuonna 1559 saari siirtyi Tanskan hallintaan. Vuonna 1645 Saarenmaa luovutettiin Ruotsille Brömsebron rauhassa ja liitettiin osaksi Viron hallintoaluetta. Uudenkaupungin rauhassa 1721 saaresta tuli Viron mukana osa Venäjän keisarikuntaa. Myöhemmin Viron itsenäistyessä se koko ajan pysyi Viron osana. (Wikipedia)

Kulttuuri

Saarenmaalla on rikas musiikkielämä, joka tunnetaan Saarenmaan ja koko Viron ulkopuolella saakka (esimerkiksi Saarenmaan valssi). Saarenmaalta on kotoisin useita tunnettuja virolaisia muusikoita, säveltäjiä, laulajia ja kapellimestareita, kuten urkuri ja musiikkimies Joosep Aavik sekä säveltäjät Peeter Süda ja Olev Sau.. (Wikipedia)

Matkan vastuullisena järjestäjänä toimi Pohjolan Matka Oy Kiteen toimisto ja sukuseuran yhteyshenkilönä toimi ansiokkaasti Jorma Gröhn. Alkuperäisen suunnitelman mukaan perjantain vastaisena yönä kerättiin matkustajat kyytiin Joensuusta, Rääkkylästä, Kiteeltä ja perjantai-aamuna Helsingistä. Matka eteni aikataulun mukaisesti ja Helsingin Länsisataman terminaaliin saavuttiin n. klo 9.15. Matka jatkui Tallink Star laivalla Helsingistä klo 10.30, joka saapui Tallinnaan klo 12.30. Kaikki saapuivat onnellisesti bussiin, joka odotteli aseman laituriin lähellä matkustajiaan. Tähän asti matka sujui ilman suurempia vastoinkäymisiä, ainoastaan pitkät kävelymatkat siirryttäessä laivaan aiheuttivat vaikeuksia. Merimatka sujui hyvin ja rattoisasti ja ilman kommelluksia.

Matkalle osallistui kaikkiaan 42 matkustajaa jakautuneena suunnilleen tasan eri paikkakuntien kesken. Lähtövilkutukset tehtiin Rasivaarassa n. 2.45 pilvisessä ja kosteassa kesäsäässä. Sitten menimme Kiteelle n. 3.15 ja sen jälkeen oli kohteena Helsinki, jonne saavuimme n. 9.15. Aikaisimmat kyytiinnousijat olivat Joensuussa ja myöhäisimmät Helsingin länsi-satamassa. Matkustajamäärä tuntui sopivalta ja bussissa oli

tilaa matkustaa hieman väljemmin ja seurustella muidenkin, kuin oman vierustoverin kanssa. Tallinnaan saavuimme n. klo 12.30, jolloin lähdimme kohti Saarenmaata.

Tallinnasta jatkoimme matkaa Virtsuun, jossa nousimme lauttaan ja ajoimme Saarenmaalle Kuivastuun. Tässä välillä esittelivät Mauri ja Jorma Saarenmaan historiaa ja nykypäivää hallinnolliselta ja omistukselliselta kannalta. Illan suussa n. klo 17.30 saavuimme Kuresaareen, jossa majoituimme Hotelli Meri:n. Tässä vaiheessa jäi hieman omaa aikaa jaloitella hotellin edessä olevalla viehättävällä ja siistillä ranta-alueella, joillekin tuntui olevan halu kirmaista kuin Anttila keväturmella. Myöhemmin illalla söimme maukkaan päivällisen Hotelli Meressä. Tuutulauluja ei tarvittu!

Seuraavana päivänä söimme aamupalan alkaen klo 7.00, joka oli maukas ja riittävä. Tänään teimme kiertoajelun Saarenmaalla, joka kesti koko päivän. Lähtiessämme kiertoajelulle poimimme oppaaksemme kaupungilta miellyttävän rouvan, Maria Peep:n. Aluksi vierailimme Kuresaaren keskiaikaisessa piispanlinnassa. Piispanlinna on rakennettu 1300-luvulla, jota ympäröi 1300-1500 luvulla rakennettu linnoitus. Restauroidussa linnassa voi tutustua Saarenmaan historiaan ja luontoon sekä käydä taidenäyttelyssä ja konserteissa.

Seuraavana vuorossa oli Kaalin kraaterijärvi. Täällä viehättävässä ympäristössä ruokailimme, jotta jaksoimme taivaltaa pitkän päivän. Kaalin lampi sijaitsee Kuresaaresta 18 km Kuivastun suuntaan ja se on Saarenmaan erikoinen geologinen ilmiö. Sen säännöllinen pyöreä muoto ja tehdyt tutkimukset näyttävät, että ollaan tekemisissä meteoriitin tekemän kraaterin kanssa. Kansan suussa puhutaan lammesta pohjattomana lampena. Sitä se ei kuitenkaan ole, vaan viimeistään 16 m syvyydellä on kova pohja vastassa.

Vedenpeilin läpimitta on keskeltä lampea 50 m. Vallin harjalta mitattuna on kraaterin ympyrän läpimitta 110 m.

30:n rautameteoriitin löytäminen v. 1937 vahvisti alkuperäisiä oletuksia. Tiedemiesten arvion mukaan tapahtui meteoriitin putoaminen ja lammen syntyminen noin 700 vuotta e.Kr.

Suuren meteoriitin putoaminen Saarenmaalle on jättänyt meille ainutlaatuisen luonnonilmiön - Kaalin kraaterin alueen. Ympyrän muotoinen lampi, jota ympäröivät paikaltaan heitetyt dolomiittiplokit antaa silmien eteen kuvan tapahtuneesta katastrofista.

Tämä Kaalissa sijaitseva harvinainen luontokohde oli vuosina 1950 - 1980 Neuvostoliiton meteoriittien tutkijoiden kaikkein tärkein oppi - ja tutkimuskohde. Vaikka aika ja ihmistyö on paljon selvittänyt kätkee kova dolomiitti vielä määrän paljastamatonta tietoa.

Viron ainoalla, 50 ha suuruisella geologisella alueella on 9 meteoriittikraateria. Näistä suurin on pohjoisessa oleva luonnonvesistö - Kaalin järvi. Pienemmät, paikallisen väestön kuivajärviksi nimittämät pikkukraaterit muistuttavat omalta osaltaan hiukan pääkraateria. Ne muistuttavat matalaa, vatimaista notkoa, jonka törmällä on paikoittain nähtävissä epäyhtenäinen valli. Valitettavasti suureen osaan kuivajärvistä on kasvanut vesakkoa.

Kaalin kraatereitten ikää on yritetty kerta kerralta määrittellä, kuitenkin ei olla valitettavasti päästy yhteiseen tulokseen. Siitepölyanalyysin ja turpeen kasvunopeuden pohjalta määrittellee H.Kessel kraatereiden iäksi 3500 vuotta. Kraatereiden muoto viittaa jättiläismäisen meteoriitin pudonneet itä - koillinen suunnasta 35 asteen kulmassa.

Meteoriitin alkuperäinen massa voisi olla noin 1000 tonnia ja nopeus maanpintaan iskeytymishetkellä 10 - 20 km/s. Pääkraaterin muodostanut meteoriitti voisi olla noin 20 - 80 tonnin painoinen.

Kaalin pääkraateri eli Kaali järvi pistää silmään omaperäisen, melkoisen täydellisen ympyrän muotoisena notkona, jota ympäröivät ylösheitetyt dolomiittiplokit ja niitä peittävät savivallit. Kraaterivallin korkeus on 3 ja 7 m:n välillä. Kraaterin läpimitta vallista toiseen on 110 m ja syvyys korkeimmasta vallinharjasta mitattuna 14 - 16 m.

Kuivana kesänä kuivaa järvi melkein kokonaan, joskus on siinä vain 15-20 cm vettä (vesipeilin läpimitta on silloin 30 m). Keväällä, kun on tulvaa ja runsaasti sadetta jäävät kraaterin sisällä kasvavat puut metri - puolitoista veden alle. (veden syvyys järvessä on silloin 5-5,5 m ja järven läpimitta noin 70 m.)

Seuraavana matkakohteena oli Karjan kirkko, tarkemmin Karja Katariinan kirkko.

Kirkon muotoilussa on uhkeita varhais - ja korkeagoottilaistyyllisiä elementtejä, jotka yllättävällä tavalla yhdistyvät monien romaaniperaste joontega. Saarenmaan kaikkein pienin kirkko on keskiaikainen Katariinan ja Nikolauksen kirkko Karjassa.

Omasta pienuudestaan huolimatta on se kuitenkin näistä kaikkein kaunein. Kirkon arkkitehtuuri on äärimmäisen yksinkertainen: kaksivalvinen pitkittäinen huone, koori ja sakasti. Arvokkaaksi tekevät kuitenkin kirkon sen muotokuvalliset koristelut.

Portaalit, valvituet ja peruskivet on koristellut mestarillisilla korkeagoottilaisilla kuvioilla. Sellaista koristelujen tuhlausta, mutta taiteellista tasoa ei kohtaa missään muualla Viron dolomiittikiviarkkitehtuurissa.

Luonnonmukaisten kasvimotiivien rinnalla on siinä myös figuurallisia kohtauksia. Karjan kirkon muotojen alkuperä, sekä myös kirkon tarkan rakennusajan suhteen on vielä paljon kysymyksiä auki. Rakennustyöt ovat huipentuneet 13. Vuosisadan lopulla tai jopa 14. Vuosisadan puolella. Karjan rikkaassa kivikoristelussa on paljon yhteistä Pöiden kirkon kanssa. Ilmeisesti siinä työskentelivät osittain samat mestarit, joista jotkut voisivat olleet värvätyt Saksasta.

Karjan kirkossa on omaperäinen takalla varustettu huone sakastin kohdalla, toinen takka löytyy koorin vintiltä. Oletettavasti saatiin sen kanssa yöpymismahdollisuudet pyhiinvaeltajille, joita Skandinaavian ja Gotlannin kautta vaelsi Maarjamaalle.

Mahdollista on, että juuri se rooli selittää Karjan kirkon epätavallisen runsasta koristelua. Koorihuoneessa on säilynyt rakennusaikaiset seinämaalaukset.

Kirkossa on keskiaikainen ristimiskivi (14. Vuosisadalta) ja pieni alttarikrusifiksi (15. Vuosisadan lopulta), Renessanssityylinen saarnastuolin valmisti v. 1638 B. Raschky.

Ulkonäkö - Kirkko on säilyttänyt melkein muuttumattomana oman alkuperäisen muotonsa. Ainoaksi uudenaikaiseksi lisäksi on tullut portaalien eteinen eteläkyljelle. Nykyinen katto on myös matalampi verrattuna keskiaikaiseen. Saarenmaalle tyypillinen torni puuttuu ja kellot sijoitettiin läntiselle parvekkeelle.

Sisäkuva - Huolimatta pienuudestaan, kirkko vaikuttaa avaralta - kiitos siitä valveille, joiden korkeus nostaa seinien mittaa kaksi kertaa.

Erittäin juhlalliselta vaikuttaa riemukaari, jota ympäröivät veistosryhmät baldakiinikatoksen alla.

Seuraava matkakohteena olivat Anglan tuulimyllyt.

Saarenmaan kuuluisimmat tuulimyllyt sijaitsevat Anglassa, Upa - Leisi maantien varressa 32. km.

Siinä on ainoa Saarenmaan oman tyylin säilyttänyt tuulimyllymäki - tuulelle avoin korkein kohta, johon rakennettiin kylän myllyt vuonna 1925, kun Anglassa oli 13 taloa. Silloin siinä oli yhteensä 9 myllyä. Vielä tänään tekevät jäljellä olevat viisi tuulimyllyä mahtavan vaikutuksen.

Anglan viidestä myllystä neljä on tyypillistä Saarenmaan pukkimyllyä, rakennettuja edellisen vuosisadan

alussa. Niiden keskellä seisoo vähän korkeampi vuonna 1927 pystytetty hollantilainen mylly. Sen runko ei ole kivistä kuten hollantilaisilla tapaa olla, vaan on kahdeksankulmainen puurakenne.

Tämä vaikuttava tuulimyllyryhmä restauroitiin viimeksi v. 1984 - 1985.

Seuraavana kohteena oli Pangan rantatörmä, jossa saatiin ihailla matalaa rannikkoa ja suuria jyrkänteitä. Pangan jyrkänne on Saarenmaan ja Muhun pohjoisrannikon jyrkänteistä korkein. Sen suurin korkeus on 21,3 m ja pituus 2,5 km. Jyrkänteen korkeimmalla paikalla on muinainen uhripaikka, jossa vanhaan aikaan annettiin uhreja merelle.

Tutustumisen jälkeen siirryimme Kuresaaren Hotelli Mereen ja söimme maistuvan päivällisen siellä. Illalla tutustuimme Hotelli Meren ympäristöön ja kävimme kaupungilla tutustumassa. Seuraavan yön vietimme hotelli Meressä tutustuen paikallisiin ihmisiin ja ruokiin. Samalla osa matkustajista teki verovapaita ostoksia paikallisista liikkeistä.

Kolmannen matkapäivän aamuna, aamupalan syötyämme, lähdimme kotimatalle kohti Kuivastua, josta lähtee lautta mantereelle. Alkumatkasta katselimme Kuresaaren kaupunkia ja lopulta suuntasimme kohti lauttarantaa Kuivastuun ja josta suuntasimme lautalla kohti Virtsua. Lautalla alkoi jo pitkäänmatkustaneita ja paljon valvoneita matkajia jo väsyttää; onneksi ei sentään mitään pahempaa sattunut.

Tallinnaan saavuimme n. klo 14.00 ja päivällisen söimme ravintola Steak Housessa, lähellä satamaa ostosparatiisin lähellä. Kaikki osallistuivat kiitettävästi verovapaisiin ostoksiin, etenkin kotimaisen alkoholiliikkeen kilpailijan varastoon. Onneksi oli linja-auto, varustettuna riittäväillä tavaratiloilla ja kantavuutta oli riittävästi. Palasimme n. klo 17.00 lähtöselvitykseen...hiukan aikaa etsiskelimme toisiamme ja lopulta toisemme löydettyämme pääsimme astumaan laivaan. Helsinkiin saavuimme n. klo 19.30 jossa hyvästelimme sinne jäävät matkustajatoverimme ja jatkoimme paluumatkaa kohti Joensuuta.

Tekstissä on käytetty viittauksia Wikipedian tiedostoihin ja tietokantoihin.

Kuvia matkastamme on esitetty internet –sivuillamme kuvia-osiossa olevassa linkissä

<http://picasaweb.google.com/kasper.grohn.sukuseura>

Kiitokset kaikille mukana matkalla olleille ja tukijoukoissa toimineille!

Matka oli mieleenpainuva ja hauska!

Minä, Kitee ja Sukuseura

Kun sukuseuran hallituksen taholta minua pyydettiin kertomaan otsakkeessa olevista aiheista, olin heti valmis, koska kaikki nämä aiheet ovat aina olleet minulle hyvin läheisiä.

Isäni Juho oli syntynyt Kiteen Kontiolan Haapalassa Juho ja Helena Gröhnin nuorimpana lapsena. Jo aivan nuorena hän muutti Gröhnin Onnelaksi, koska silloin oli niitä suuria nimenmuuttokampanjoita. Isän tie vei Sortavalan kautta Viipuriin. Siellä hän tapasi äitini. Avioiduttuaan he asuivat monia vuosia Viipurissa, kunnes kolmekymmentäluvulla muuttivat 25 km:n päähän Viipurista äidin kotipaikalle Johannekseen.

Minä synnyin siellä tälle iäkkäälle pariskunnalle. Jouduin ikään kuin väärään sukupolveen. Serkkujeni lapset ovat lähempänä minun ikääni.

Elämä oli kaikin puolin järjestyksessä, kunnes Iso Naapuri sekoitti kaiken täysin. Meistä tuli evakkoja, jopa kahteen kertaan. Asuimme eräitä vuosia Länsi-Suomessa, kunnes 60 vuotta sitten

asetuimme tänne Lappeenrantaan. Olen käynyt kansakoulua kolmella ja oppikoulua kahdella paikkakunnalla. Kauppaopisto sentään tuli käydyksi yhdessä paikassa.

Työpaikkoja minulla oli kaikkiaan kaksi, nimittäin Sanomalehti Etelä-Saimaa ja Oy Kaukas Ab (nyk. UPM Kymmene). Eläkkeellä olen ollut 15 vuotta. Työvuosia yhteensä yli 39.

Entäpä sitten Kitee. Minulle on kerrottu, että olin yksivuotias, kun kävin ensimmäisen kerran Kiteellä. Siitä alkaen olen ollut osa-aika kiteeläinen. Siis jo hyvin kauan. Oli erittäin tärkeää, että Kitee oli olemassa silloin, kun kuljimme kodittomina evakkoina. Kitee korvasi menetettyä Karjalaa. Lukuisat käynnit ja lomat lapsuuden ja nuoruuden Kiteellä säilyvät aina kauniina muistoina. 45 vuotta olen ollut varsinainen kesäkiteeläinen, mökkiläinen Pyhäjärven rannalla. Parasta Kiteellä: mukavat ihmiset, kaunis luonto, pesäpallo ja Nightwish.

Entäpä sitten tämä sukuseura. Olin perustamiskokouksen sihteerinä ja siitä se sitten alkoi. Minusta tuli 15 vuodeksi jonkinlainen puheenjohtaja Sirkka Gröhnin avustaja. Auttelin häntä erilaisissa hommissa, kuten postitus, sukukirjan oikoluku ym. Esimerkiksi silloin kun anottiin seuran rekisteröintiä, sain tehtäväkseni seuran sääntöjen puhtaaksikirjoituksen. Muistan kuinka kirjoitin tavallisella kirjoituskoneella kieli keskellä suuta, koska virheitä ei saanut tulla. Oma vakanssini oli 10 vuotta rahastonhoitajana. Siinä suurimman työn teetti jäsenmaksujen seuranta. Mutta aikaahan eläkeläisellä oli. Noina vuosina seuran toiminta tuli hyvin tutuksi. Koin sen ajan hyvin myönteisenä. Jäsenenä aion pysyä.

Toivotan menestystä 20-vuotiaalle seuralle.

Eeva-Leena Onnela

Heikki Savolainen

Heikki Savolainen syntyi 9.4.1922 Porissa. Siellä eivät kuitenkaan ole hänen sukujuurensa. Hänen vanhempansa, Kiteeltä lähtenyt Aukusti Savolainen ja tamperelainen Fanny Maria Stenman, olivat muuttaneet Poriin edellisenä vuonna työn perässä. Aukustin työsuhde jäi kuitenkin Porissa lyhyeksi. Heikki ei ollut vuoden ikäisenkään, kun perhe muutti Tampereelle. Siellä syntyivät perheen kaksi muuta poikaa, Veikko ja Keijo. Juuri kun Heikki tuli kouluikänsä, perheelle tuli jälleen muutto, tällä kertaa Viipuriin.

Viipuri oli Heikille paitsi koulukaupunki myös paikka missä hänen taiteellinen lahjakkuutensa tuli esiin. Mutta tuohon aikaan Savolaisen perheen asema huononi aivan ratkaisevasti. Suomessa elettiin syvintä pula-aikaa. Maata koetteli valtava työttömyys, ja työttömäksi joutui Aukustikin. Hän päätti tällöin lähteä monien muiden tavoin Neuvostoliittoon työtä ja parempaa elämää etsimään. Hänen mielessään kangasteli aina Pietari, missä hän oli ennen vallankumousta hankkinut puusepän ammattitaitonsa. Äiti-Fanny jäi näin yksin elättämään kolmea

alikäistä poikaansa. Hänellä ei tietenkään ollut mitään mahdollisuuksia kustantaa Heikin taideopin-toja. Hänen suuri haaveensa siitä, että esikoispojasta tulisi joskus näyttelijä, näytti jäävän toteutumatta.

Onneksi Heikin lahjakkuuden oli huomannut myös Viipurin kansankonservatorion johtaja Hellin Sivori. Hän otti Heikin vapaaoppilaaksi oppilaitokseensa. Siellä Heikki opiskeli neljä vuotta pianonsoittoa, musiikinteoriaa ja laulua. Lausunnan opetusta hänelle antoi Helinä Svensson-Timari.

Kelkkalan Nuorisoseuran näyttämöllä Heikki sai ensimmäisen tuntuman näyttelemiseen Tukkijoella-näytelmän Pöhlö-Kustaan roolissa.

Välirauhan aikana Heikki kuului Tampereen Työväen Teatterin iltahenkilökuntaan. Pikku rooleja näytellessään hän pääsi sisältä tutustumaan ammattiteatterityöhön ja työtapoihin. Heikin ammattinäyttelijän ura alkoi kuitenkin jatkosodan aikana hänen vanhan koulukaupunkinsa Viipurin kaupunginteatterissa.

Sodan päätyttyä Heikki sai kiinnityksen Kotkan maakuntateatteriin. Hänen nousussa ollut uransa johti varsinaiseen läpimurtoon näyttelijänä vuonna 1948 maakuntateatterin uuden teatteri-talon vihkiäisjuhlissa. William Shakespearen ”Kuinka äkäpussi kesytetään” -näytelmän miespääroolin Petruchion esitys oli suuri menestys. Sen jälkeen hänet kutsuttiin Suomen Kansallisteatteriin näyttelijäksi. Siitä pitäen Heikki kuului aina vuoteen 1973 Suomen Kansallisteatterin kantaviin voimiin.

Heikin Kansallisteatterissa näyttelemän 122 roolin joukossa oli monenlaisia töitä, pieniä ja suuria. Hän tulkitsi niin uuden ajan ihmisiä kuin näytelmäkirjallisuuden suurten klassikkojen henkilöitä. Mich (Williamsin Viettelyksen vaunu), Marco (Millerin Näköala sillalta), Niilo (Aleksis Kiven Karkurit), Lopahin (Tshehovin Kirsikkapuisto), Arnolphe (Molie`ren Naisten koulu), Thomas Becket (Anoulhin Becket), Mercutio, Petruccio ja Macbeth (Shakespearen näytelmissä), Mefisto (Goethen Faust), Kurt Gerstein (Hochutin Sijainen) kertovat paljon Heikin miehisestä näyttelijänlaadusta ja hänen saamistaan vaativista tehtävistä.

Suuri yleisö muistaa Heikki Savolaisen kuitenkin lähinnä hänen elokuvarooliensa kautta. Ennen muuta hänet tunnetaan ”Tuntemattoman sotilaan” alikersantti Hietasena. Edvin Laineen ohjaama Tuntemattoman elokuvaversio antoi Väinö Linnan romaanin henkilöille hahmot ja kasvot, jotka siitä pitäen ovat eläneet romaanin rinnalla, niin myös Heikki Savolaisen Hietanen. Hänen roolityönsä Hietasena on tullut tutuksi yhä uusille ja uusille ikäluokille television välityksellä, kun Edvin Laineen ohjaama Tuntematon on kuulunut lähes jokaisen itsenäisyyspäivän ohjelmistoon.

Heikki oli tuskin täyttänyt 50 vuotta kun hänen uransa päättyi sairastelun vuoksi. Hän kuoli 52 -vuotiaana 1975.

Keijo Savolainen

Kirjoittaja **Keijo Savolainen** on Heikin veli, nuorin Savolaisen kolmesta pojasta. Hän on syntynyt 22.2.1929 Tampereella. Hän on tehnyt elämäntyönsä tiedotusosalalla. Vuonna 1953 hän meni toimittajaksi SKDL:n tamperelaiseen maakuntalehteen Hämeen Yhteistyöhön. Pienessä lehdessä hän joutui tekemään monenlaista työtä, olemaan uutistoimittajana, kirjoittamaan urheilusta ja taiteesta. Hän oli myöhemmin lehden toimitussihteerinä ja toimituspäällikkönä sekä vv. 1963-1968 päätoimittajana.

Vuoden 1968 lopussa Keijo Savolainen siirtyi Yleisradion palvelukseen. Hän oli ensin PTS-elimessä ohjelmatoiminnan tarkkaajana, sitten vv. 1971-74 Hämeen alueradion päällikkönä. Vuoden 1975 alusta hänet valittiin Radio 2:n johtajaksi. Siinä tehtävässä hän oli kymmenen vuotta. Viimeisen viisivuotiskautensa aikana 1980-1989 hän oli radion ohjelmajohtajana ja koko radion johtajana. Eläkkeelle hän jäi vuoden 1990 alussa.

Keijo Savolainen tunnetaan aktiivisena yhteiskunnallisena keskustelijana. Monet muistavat hänet 60-luvulta ”Kerho 66”-n ja ”Aikamme kasvot” keskusteluryhmän vetäjänä. Ryhmään kuuluivat hänen lisäksi jäseninä mm. Professorit Urpo Harva, Raino Vehmas ja Yrjö Littunen.

Keijo Savolaisen kiinnostuksen kohteena ovat viime vuosina olleet yhteiskunnallisten asioiden ja taiteen ohessa erityisesti lähihistoria ja globaalin maailmantalouden muutokset.

Sirkka Gröhn

Teksti Savolaisen veljeksistä on Sirkka Gröhnin toimittamasta kirjasta ”Kontiola, kylä Kiteellä” vuodelta 2000. Savolaiset liittyvät sukuun Kalle Gröhnin (taulu 2087)vaimon Kaisa Savolaisen kautta. Heikin ja Keijon isoisä Pekka Savolainen asui Kontiolassa talossa, joka on Haapalan/Uutelan tilan pellolla. Nykyinen isäntä Ismo Gröhn (taulu2117). Paikkaa sanottiin kauan ”Savolaisen mäeksi”. Kaisa Savolainen (1864-1926) oli Pekka Savolaisen sisko. Kaisa ja Kalle Gröhnin jälkeläiset olivat siis Heikki ja Keijo Savolaisen isän, ”Kiteeltä lähteneen”, Aukustin serkkuja.

Savolaisten suku liittyy myös kiinteästi Kiteen Holopaisen sukuun. Veljesten isoisä Pekka(1859-1923) avioitui Anna-Maria Holopaisen (1866-1965) kanssa. Hän oli Keijon ja Heikin isoäiti. Anna-Maria Holopaisen suku jatkuu Närsäkkälässä Heikki Holopaisen (puoliso Kristiina Gröhn, taulu 2166), Juho Holopaisen (taulu 2191)ja Kaarlo Holopaisen (taulu 2205) sukupolvien kautta. Juho Holopainen (”Pätsi”) ja veljesten isä Aukusti Savolainen olivat serkuksia.

Sukupalsta

Tälle palstalle olemme koonneet tietoomme tulleita suvun tapahtumia.

Syntyneitä

Taulu 2104

IX **Airi Anna Katri Gröhn** (isä Heikki Gröhn, taulu 2103). Syntynyt 23.10.1940, Kitee, Matkaselkä. – Puoliso **Väinö Tiainen**. Syntynyt 19.8.1936 Kitee, Närsäkkälä. Kuollut 7.5.2008, Kitee

X.Lapsia

Jari Ensio Tiainen. Syntynyt 14.2.1968. Kitee. Ajojärjestelijä

Tiina Anne Kaarina Tiainen. Syntynyt 14.10.1969. Kitee. Keittäjä

X. **Jari Ensio Tiainen**, syntynyt 14.2.1968 Kitee,

XII. Lapsi

Riku Väinö Waltteri Tiainen, syntynyt 2.12.2004 Tampere

X. **Tiina Anne Kaarina Timonen os. Tiainen**, syntynyt 14.10.1969 Kitee

XII. Lapsi

Inka Anna Maria Timonen, syntynyt 13.11.2002, Kitee

Veeti Aatu Juhani Timonen, syntynyt 1.8.2005, Kitee

Taulu 656

XI. **Seija Kyllikki Lamminsalo**

XII. Lapsia

Taija Elina Kotilainen. Syntynyt 29.5.1975. Rääkkylä

XIII. Lapsi

Veikka Juhani Kröger. Syntynyt 17.4.2010

Taulu 655

X. **Heikki Antero Lamminsalo**

XII. **Jukka Urmas Lamminsalo**. Syntynyt 11.11.1961 Rääkkylä

XIII. Lapsi

Janne Juhana Lamminsalo. Syntynyt 11.7.2009 Joensuu

Muistoa kunnioittaen

Taulu 2674

Yrjö Havurinne. Syntynyt 27.8.1934 Kitee. Kuollut 30.12.2009. Kitee

Toiminta vuonna 2010

Sukukokous ja sukuseuran 20-vuotisjuhla pidetään Kiteellä lauantaina **24.7.2010**. Kiteesalissa ja Kiteen lukion tiloissa os. Koulutie 3, Kitee.

Juhlapäivän aikataulu on seuraavanlainen

- 11.30 seppeleen lasku Sirkan Gröhnin haudalla os. Kappelintie
- 12.00 lounas lukion ruokalassa os. Koulutie 3
- 13.00 sukukokous Kiteesalissa
- 15.30 käynti Marimekon tehtaanmyymälässä, jonne on juhlapaikalta linja-autokyyditys. Paluu linja-autolla n. klo 16.30 juhlapaikalle. Mahdollisuus ostoksiin.

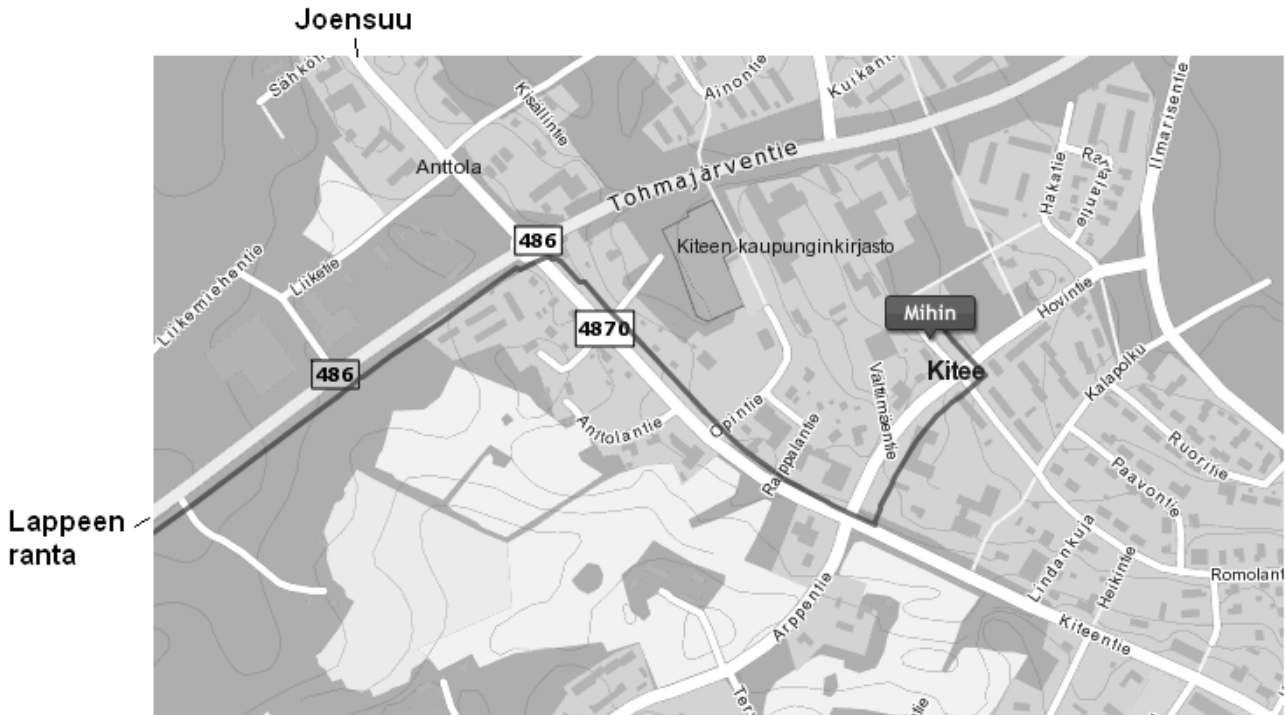
Sukujuhlan ja –kokouksen ohjelma:

- katsaus historiaan
- yhteislaulu; Sunnuntaiamuna (On kesän kirkas huomen..) säv Hjalmar Backman
- tervehdyssanat hpj. Mauri Lamminsalo
- Steely Wonder-yhtyeen musikkiesitys
- Kiteen hallintojohtaja evp. Jaakko Turusen esitelmä Kiteen teollistumisen vaiheista
- Steely Wonder-yhtyeen musiikiesitys
- sukukokous

Pyydämme ilmoittautumaan ruokailua varten **10.7.2010** mennessä hallituksen jäsenille. Yhteystiedot jäljempänä.

Vuosikokouksen esityslista:

- 1 1. Kokouksen avaus
- 2 2. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
- 3 3. Kokouksen järjestäytyminen
 - 1 - puheenjohtaja
 - 2 - sihteeri
 - 3 - pöytäkirjan tarkastajat/ääntenlaskijat
- 4 4. Kokouksen työjärjestyksen ja esityslistan hyväksyminen
- 5 5. Esitetään hyväksyttäväksi vuosien 2008 ja 2009 toimintakertomukset
- 6 6. Esitetään vuosien 2008 ja 2009 tilinpäätökset ja tilintarkastajien tarkastuskertomukset
- 7 7. Tilinpäätösten vahvistaminen ja vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille
- 8 8. Esitetään vuosien 2010 ja 2011 toimintasuunnitelmat ja talousarviot
- 9 9. Valitaan hallituksen jäsenet. Erovuorossa ovat Jorma Gröhn, Mauri Lamminsalo ja Anja Liukku
- 10 10. Valitaan tilintarkastajat ja heille varahenkilöt
- 11 11. Päätetään jäsenmaksusta vuosille 2010 ja 2011
- 12 12. Muut asiat
- 13 13. Kokouksen päättäminen

Standaarit

Standaareja on edelleen saatavana hintaan 18 € + postikulut.

HALLITUKSEN YHTEYSTIEDOT:

Mauri Lamminsalo (pj)
 Haapasalmentie 170
 82335 RASIVAARA
 050 502 0352
mauri.lamminsalo@pp.inet.fi

Kari Uuksulainen (vpj)
 Hakolahdenniementie 1
 82590 NÄRSÄKKÄLÄ
 0400 755 308
kari.uuksulainen@edu.kitee.fi

Riitta Väistö (siht)
 Kyntäjäsentie 18
 82500 KITEE
 050 372 3665
rvaisto@netti.fi

Jorma Gröhn (j)
 Olkontie 7 A 18
 82500 KITEE
 050 553 5089
jormag@suomi24.fi

Matti Gröhn (j)
 Tohmarivintie 5 B
 82600 TOHMAJÄRVI
 040 761 4331
grohn.matti@gmail.com

Anja Liukku. (j)
 Harjuntie 10 C 18
 82500 KITEE
 050 469 4441
annapeli@suomi24.fi